

BHUJ BRANCH OF WIRC OF ICAI

E-NEWSLETTER FOR THE MONTH OF SEPTEMBER-2021

(FOR PRIVATE CIRCULATION ONLY)

CA. Ramesh Pindolia <i>Chairman & Treasurer</i> 9825662808	IN THIS EDITION
CA. Purvi Mehta <i>Vice Chairperson, Secretary & WICASA Chairperson</i> 9374338587	CHAIRMAN'S COMMUNICATION
CA. Jitendra Thacker <i>Imm.Past Chairman</i> 9825537937	True and Fair: Journey of a CA
CA. Hardik P.Thacker <i>Member</i> 9825858580	A Conversation with CA Ramjibhai R.Patel CA Hetal Bhojani
CA. Ashish Gadhavi <i>Member</i> 9925738543	SPECIAL SECTION
CA. Priti Savla <i>RCM & Branch Nominee (WIRC)</i>	Mahabharat and Auditing CA Chunauti H. Dholakia
CA Jagrut Anjaria <i>Newsletter Advisor</i> 9426788728	STUDENTS' SECTION
Address:- Hall No. 2, Katira Complex-2 Sanskar Nagar Bhuj-Kachchh Phone:-258580; 9925738543 E-mail:- bhujbranch.wirc@gmail.com	Virtual Assessment Proceedings: challenges and way forward Tarjani Jagrutkumar Anjaria
DISCLAIMER The views and opinions expressed or implied in this newsletter are those of the authors and do not necessarily reflect those of the Branch. The Branch is not in any way responsible for the result of any action taken on the basis of views and opinions expressed in this newsletter.	BRANCH IN NEWS
	EVENTS IN IMAGES

CHAIRMAN'S COMMUNICATION

Respected Members,

Greetings from Bhuj Branch of WIRC of ICAI,

Third wave of Covid – 19 Pandemic is spreading in few states of India. To avoid worse impact of 3rd Wave of Pandemic, we all shall aim to get fully vaccinated as early as possible. Health department has been arranging vaccination drive at almost all the public health centres with the aim to vaccinate maximum people to avoid worse impact of 3rd wave. Hence it is my humble request to all members to get themselves as well as Family Members Vaccinated as per given time schedule. We hope that very soon we will be in a position to organize physical events with large gathering of our Members again.

During the Month of August - 2021, We have organised Virtual CPE Seminar jointly with Gandhidham and Anand Branch on “GST on Works Contract & Real Estate Sector” by RCM and WICASA

Chairman of WIRC CA Yashwant Kasar (Pune). We have organised “VCM on Financial Reporting Practice” by CCM and Chairman of FRRB of ICAI CA Aniket Talati, RCM Vikas Jain and RCM Chintan Patel with special participation by RCM Hitesh Pomal. We have also arranged Virtual CPE Seminar jointly with Gandhidham Branch on “Taxation of HUF and Trust” by CA Shardul Shah (Mumbai). Thanks to all Faculties for sharing their views and expertise with members. We have celebrated 75th Independence day with Income-tax department with the presence of Additional CIT of Gandhidham Range Shri Sanjaykumar.

We have started to publish “journey in profession” of 01 legend Member of our branch titling “True and Fair : Journey of CA”. We have published the experience of CA Ishwarbhai Desai in the Newsletter for the month of August-21. We are publishing the thoughts and experience of “True and Fair : Journey of CA Ramjibhai R. Patel in this Newsletter. Thanks to young members of our branch CA Hetal Bhojani and CA Falguni Katarmal for this novel idea. We are also thankful to CA Jigar Thacker for providing most suitable title to this article and to Jagrutbhai Anjaria for providing necessary guidance to both the younger members of our branch for this novel articles.

We have also lined up various knowledge Webinars in the Month of September and a lot of initiatives are being planned for the benefit of

SINCERELY YOURS

the Members and Students. We are planning to arrange Industrial Visit of Students as well as Members in the month of September.

Once again It is my humble request to members to contribute article for our monthly newsletter. I also request all members to come forward as a faculty with relevant topics to enable us to organize CPE Seminars continuously with in-house faculties. If any member wants to contribute in respect of any article in future or want to become moderator of any future programs of branch then contacts with any of executive members.

Best Regards,

CA Ramesh Pindolia

Chairman, Bhuj Branch of WIRC of ICAI

A conversation With CA Ramjibhai R.Patel

CA Hetal Bhojani

This is a Transcript of Conversation that CA Ramjibhai R.Patel had with CA Hetal Bhojani

આશા છે કે તમને છેલા મહિનાનો અંક ગમ્યો હશે અને હવે આતુરતાથી રાહ જોતા હશો કે હવે આવતા મહિનામાં કોના વિશે જાણવા મળશે. તો આજે એવા એક Chartered Accountantની વાત છે કે જેમને પોતાના જીવનનું ધ્યેય સામાજિક સેવા છે અને આ ધ્યેયથી સમાજમાં એક વૈચારિક ક્રાંતિ લાવી છે. અને જે સ્પષ્ટ વક્તા છે. જે કોઈને સારું લગાડવા માટે નઈ પણ જે સાચું છે એ બોલે છે. હું વાત કરું છું CA રામજીભાઈ પટેલની. એમના જીવનની સફર અહીં એમના શબ્દોમાં રજૂ કરી છે.

હું ૪ વર્ષની ઉંમરમાં કેન્યા ગયો હતો. પ્રાયમરી અને સેકન્ડરી education ત્યાં લીધું. ત્યાં અમારું ૪ ધોરણ સુધી ગુજરાતીમાં હતું. આપણી એશિયન સ્કૂલો અલગ હતી. ત્યારે બ્રિટનની કોલોની હતી. independance નોતું મળ્યું કેન્યાને. આફ્રિકન સ્કૂલો અલગ હતી. પમાં ધોરણથી અંગ્રેજી મીડિયમ હતું. પાંચથી સાત ધોરણ કર્યા પછી કેન્યામાં 'કેન્યા પ્રિલીમ એકઝામ' લેવાતી. એનામાં તમે ક્લિયર થાવો તો તમને હાઈસ્કૂલમાં એડમિશન મળતું. ત્યાં હાઈસ્કૂલમાં ધોરણ ૮, ૯, ૧૦, ૧૧ ની જગ્યાએ Form I, II, III, IV હતાં. ત્યારે SSC ૧૧માં ધોરણ માં હતું. ત્યાંથી મેં Cambridgeની પરિક્ષા આપી હતી. Cambridge Universityની ત્યાં system એ જ હતી. હું first આવ્યો હતો મારી સ્કૂલમાં. First class મેળવવો મારી માટે અઘરું હતું. Englishમાં તમને credit જોઈએ જ. પછી બીજા છ subjectમાં પાસ થાવું પડે અને એમાં technical subjectનાં ચાલે. મેં principal of Accounts subjectમાં રાખ્યું તું. commerce stream હતું પણ એ subject ગણાય નહિ આ છ subject માં. એના gradingમાં એ લોકો એને technical વિષય ગણતા. Academic વિષયમાં જ હોવા જોઈએ. એટલે ઓછામાં ઓછા છ credit હોવા જોઈએ જો તમારે first grade માં આવવું હોય તો. એટલે એમાં clear કર્યું. પછી મોટો કોઈ aim ન'તો. કારણકે એ વખતે higher educationમાં બહુ ઓછા જતા. ત્યાં પછી કેન્યામાં institute ન'તા એટલે અત્યારે તો લોકો ત્યાંથી Australia, UK, USA જાય છે. પણ અમારા વખતે એ નવા દેશો હતાં. ત્યાં કોઈ આપણા એશિયન ન'તા. ૧૯૬૪માં.

પછી મેં ભારત આવવાનું નક્કી કર્યું. અમારે ત્યાં cambridge first class માં પાસ કરે, એની પાસે બે option હોય. એટલે મારી પાસે બે option હતાં commerce લેવું કે scienceમાં જવું. ભલે મેં cambridge commerce લઈને પાસ કર્યું છતાં પણ admission મલતું. ત્યાં મેં Indian Embassy પાસેથી ઘણી બધી information લીધી'તી higher education માટે કઈ કોલેજમાં જવું. તો ઘણી બધી કોલેજો હતી. છતાં મેં decide ન'તું કર્યું. commerce કોલેજમાં બધી information મેળવી'તી.

ભારત આવ્યાં. ત્યારે plane ન'તા, સ્ટીમર હતી. ૧૧ દિવસની journey અમે સ્ટીમરમાં કરતાં. Indian State of Bombayમાં અમે આવ્યાં'તા. ત્યારે મારી સાથે એક family હતું. એમને લેવાં ભાઈ આવ્યાં'તા તો એમને પૂછ્યું એટલે મેં કીધું first class તો એ કે વાહ!! હવે શું કરવું છે? તો મેં કીધું કે નક્કી નથી Engineering કરું કે પછી commerceમાં જાઉં. અને commerceમાં મેં બધી તપાસ કરી'તી CA માટે. તો બધા અલગ અલગ કે'તા. કોઈ એમ કે'તા ૯ વર્ષ લાગે તો કોઈ એમ કે'તા ૧૦ વર્ષ લાગે. કારણ કે passingનું standard બહુ ઓછું હતું. અને મને UKમાં જો CA કરવું હોય તો cambridge પછી ૫ વર્ષમાં થઈ જતું, Articleship ત્યાં કરવાની હોય. Articleshipમાં stipend માં આઠ થી દસ pound મળતાં અને ત્યાનો weekly ખર્ચ પણ આઠ થી દસ

poundમાં થઈ જાય. પણ પછી બીજા બધા ખર્ચ maintain કરવાં અઘરા પડે. પછી મેં વિચાર કર્યો નવ (૯) વર્ષ સુધી કોણ રાહ જોવે CA કરવાં માટે. બહુ information હતી નહીં. ત્યાં અમારા વખતે cambridgeનું result હોય તો ત્યારે અહિયાં ૭૦% ગણતાં. SSCમાં ૭૦% બહુ જવલે જ આવતાં.

અને હું commerce માં એશિયાની best કોલેજ 'Sydenham college' માં દાખલ થયો. Sydenhamમાં હું શું કામ દાખલ થયો તો મને આ નામ English નામ લાગ્યું એટલે મને થયું કે આ કોલેજ સારી હશે અને પાછી એશિયાની best કોલેજ હતી. એટલે મેં એનામાં એડમિશન લીધું. અમારું ગ્રુપ હતું બધું ગુજરાતમાંથી બધા toppers આવ્યાં તા. Sydenham college ની હોસ્ટેલ હતી એમાં અમે બધા રહેતાં. એમનું બધાનું તો નક્કી હતું CA કરવાનું. એ વખતે બહુ standard ઊંચું હતું. ત્યાં બધા જ professor હતાં એમને પણ attachment હતું. કારણ કે એશિયામાં first હતી એટલે અમુક વર્ષો સુધી ખાલી એક જ હતી આખા ભારતમાં. એમાં admission લેવું પણ difficult હતું. એ લોકો જોતા કે આનું business background છે કે નહીં. નહીં તો commerce કરીને પછી જશે ક્યાં? એ useful થવો જોઈએ societyને. એટલા માટે business background જોતા. એ બહુ વેલાં હતું, પછીથી તો બધાને મળતું. પછી B.com કર્યું. B.com માં પણ મને higher second class આવ્યો હતો અને એ વખતે B.comમાં first class આખી universityમાં એક આવતો અથવા કોઈ નાં આવતું. Highestમાં ૬૦% કે ૬૧% આવતાં. પછી મને એમ થયું કે મારે higher education લેવું છે. હવે શું કરવું? ઘરમાં પરિસ્થિતિ પણ એવી હતી કે થયું હવે આપણને કોણ ભણાવશે? Result આવ્યું ત્યારે હું કચ્છમાં હતો. અમારું વતન અહિયાં હતું. Result આવી ગયાનાં અઠવાડિયા પછી મને થયું હવે કાઈક bombay જાઉં અને CA કરી નાખું. પછી તો CA વિશે information આવી ગઈ તી.

result આવી ગયું ને મારા બધા friend circleનું નક્કી હતું CA કરવાનું એટલે એ બધા articleshipમાં લાગી ગયા સારી સારી firmમાં. હું bombay ગયો ને પેલાં Fergusonમાં ગયો. તો એ લોકોએ કીધું કે admission આપી દઈએ તમને ક્યાં વિભાગમાં રજીસ્ટ્રેશન કરવું છે તમારું? પછી મેં વિચાર કર્યો બહુ મોટી firmમાં જવાથી આપણને એટલો experience નહીં મળે. પછી Sharp & Tannanમાં ગયો એમણે કહ્યું કે તમે late થયાં છો અમારી પાસે બંધી જગ્યા ભરાઈ ગઈ છે. પછી ગણી બંધી reputed firm માં ગયો પણ બધા એ કીધું કે અમારી પાસે બુકિંગ થઈ ગયું છે. હું ત્યારે Dalal Street માંથી પસાર થતો તો. ત્યાં fortમાં બંધી ઓફિસો હતી. લગભગ CA, Lawyers ને Solicitorsની ઓફિસો હતી. ત્યાં એક board વાંચ્યો M.P. Chitle & Co. M.P. Chitle એ ટાઈમ President હતાં. મેં વાંચ્યું તું એમના વિશે journalsમાં. Firm સારી હોવી જોઈએ એમ કરીને ગયો ત્યાં. એના પાર્ટનરે મને કીધું કે ભલે તમે કાલે આવજો. મારા senior partner M.P. Chitle ને પૂછી લઈએ અને એમની નીચે કરવું પડશે તમારે અને બીજે દિવસે ગયો તો એમણે કીધું કે આવી જાઓ કાલથી જ. મહારાષ્ટ્રિયન firm હતી ને હું એકલો જ ત્યાં ગુજરાતી હતો. All over Indiaમાં ઘણી બધી companyનાં Audit હતાં એમની પાસે. એ વખતમાં audit પર ઘણું ધ્યાન અપાતું. નાની – નાની વસ્તુ પર ધ્યાન આપતા. મારા જે senior હતાં એ કે'તાં auditમાં કઈ રીતે આપણે Insight હોવી જોઈએ કે ક્યાં question પર શું જોવું જોઈએ. એમાંથી ઘણું બધું શીખવાનું મળ્યું. Company Act માં provision છે કે before Board Meetings માં Accounts pass કરવાં અને એના પેલા તો audit કરવું જ પડે. અમે એક વખત તો રાતના ૩ (ત્રણ) વાગ્યાં સુધી બેઠાં તા અને audit પુરૂ કર્યું. અમારી સાથે બીજા articles હતાં એ એવું કે'તાં કે weekનાં ૩૫ કલાક કરવાનાં હોય તો એ શનિવારના અડધો દિવસ આવીને ચાલ્યા જતાં અને કે'તાં કે articles માટે આટલું fix છે. અમારાં જે principal હતાં એમણે જોયું કે હું sincere હતો તો જ્યારે audit finalise કરતાં ત્યારે મને સાથે બેસાડતા. હું એમની પદ્ધતિ જોતો.

એક સિમ્પલ લગતી queryનાં deepમાં જઈને ઘણું બધું શોધે. હું આજે પણ Studentsને એ જ કહું છું તમારે જો CA કરવું હોય તો 'Don't Ignore the Articleship!'

Sydenham collegemનાં B.com પછી વિચાર્યું કે M.com કરીએ. M.com શું કરવાં કરવું તું કે તો હોસ્ટેલમાં રેવાં મળે. M.comમાં admission લીધું. M.comનાં evening classes હતાં ૬ વાગ્યાં પછી અને ઓફિસ છ વાગ્યે છૂટતી એટલે ત્યાં સુધી ઓફિસમાં બેસવું પડતું. એટલે મેં મારા principal ને વિનંતી કરી કે હું પા ક્લાક વેલો જઈશ અને સવારે વેલો આવીશ. પણ છતાંય કામ ચાલતું હોય તો આપણે વેલાં તો નીકળી ન શકાયને. એ રીતે junior M.com કર્યું. M.com બે stageમાં થતું ત્યારે junior, senior અને final M.com. પછી થયું હવે clases નથી ભરી શકાતાં તો મૂકી દીધું. હવે મુખ્ય પ્રશ્ન એ ઉભો થયો કે રેવું ક્યાં? તપાસ કરી તો એક પાર્ટીદાર હોસ્ટેલ મળી. ત્યાં ગયો. તો મને કેકે તમે રયો, પણ અહીં જગા નથી અમારી પાસે. જુનું મફતલાલ પાર્ક હતો. OPera House પાસે અરવિંદ મફતલાલનું મકાન હતું. બહુ જૂની હોસ્ટેલ હતી, એક નાનો રૂમ અને બે બેડ હતાં. મને કે તમારે રેવું હોય તો નીચે સુવું પડશે. તો મેં કીધું કંઈ વાંધો નહીં. આપણે નીચે સુઈ લેશું ગાદલું નાખીને. અને એ વખતે જુનમાં હું ગયો અને તરત જ પછી મારી Interની પરીક્ષા આવતી'તી. મેં રજા લીધી બે મહિનાની. ત્યાં રૂમમાં તો વંચાય એવું હતું નહીં કારણ કે એક રૂમમાં ત્રણ જણા. એટલે આવ્યો કચ્છમાં. રજા પણ લીમીટેડ મળતી. પાછો bombay આવી ને exam આપી. result આવ્યું એ દિવસે હું તો નોર્મલ articleshipમાં ગયો હતો. સાંજે આવ્યો ત્યારે જોયું આખી હોસ્ટેલ બિલ્ડીંગમાં સૂનકાર લાગી ગયો હતો. મેં કીધું આમ કેમ થયું? કોઈ expire થયું છે કે શું? તો પછી ખબર પડી કે હોસ્ટેલમાંથી Inter CAની exam માટે ૮૦ છોકરા બેઠા હતાં, એમાંથી એક પણ પાસ ન થયો. હું પાસ થયો એટલે એ લોકોને અટેખાઈ આવી. એટલે મને જવાબદારી આપી. જેથી કરીને હું વાંચીનાં શકું. મને library secretary બનાવ્યો. પછી છેલ્લી બાકી તો mess secretary પણ બનાવ્યો. હોસ્ટેલની બધી જવાબદારી સોંપી દીધી. જેથી કરીને હું વાંચી નાં શકું. final ની exam આવી અને હું first trailએ પાસ થઈ ગયો.

CA ક્લીયર કર્યા પછી મારી એક મહિનાની articleship બાકી હતી. Articleship પૂરી કર્યા પછી હું મારા principal પાસે ગયો તો એ મને કેકે તે રજા વધુ લીધી છે એટલે એક મહિનો extention મળશે. તો મેં કીધું કે સાહેબ અમે site પર audit માટે ગયા છીએ ત્યારે ૧૨ - ૧૨ ક્લાક કામ કર્યું છે. એટલે એમણે જોયું ને મને કીધું કે બરાબર છે, પણ આ એક મહિનો રોકાઈજા. audit ચાલુ છે એ પુરૂ કરીને જજે. એટલે મેં કીધું કે હવે stipend માં નહિ ચાલે. એટલે એમણે મને ૫૦૦ રૂપિયા salary આપી. અમારા ટાઈમે stipend ૫૦ રૂપિયા હતું ને Inter ક્લિયર કર્યા પછી ૭૫ રૂપિયા મળતું.

હું જે કંપનીમાં audit માટે જતો એમણે મને પૂછ્યું કે હવે શું કરશો Mr. Patel? આવી જાઓ અમારે ત્યાં. Caprihansમાં હું જોઈન થયો. ત્યાં મેં ૯ (નવ) મહિના કામ કર્યું. એ વખતે ૮૦૦ રૂપિયા પગાર હતો. મને કે તમને ૧૦૦૦ રૂપિયા પગાર નહીં આપીએ કારણ કે four figure એટલે બહુ મોટી amount કેવાતી. CA ને એ વખતે બધી જગ્યાએ ૭૫૦ રૂપિયાનો સ્કેલ હતો. હું CA થઈ ગયો ત્યારે મને ઓફર આવી'તી. અત્યારે જે WIPRO છે ને Western India Vegetable Product કેવાતું એ વખતે. TATA માંથી આવી'તી એ વખતે ગ્રેડ ૭૫૦ રૂપિયા હતો. એટલે કીધું આપણે હવે ક્યાંય નથી જાઉં અને Caprihans જોઈન કરી લીધી.

અમારી પાસે auditમાં બીજી કંપની હતી State Trading Corporation of India, public sector undertaking હતું. એમને ત્યારે ગુજરાતમાં regional office open કરવી'તી. કપાસની ખરીદી કરતાં. ત્યારે Cotton Purposeનું જ establishment હતું. મને કે તમે અમદાવાદ જવા તૈયાર છો. તો તમને જોબ આપી દઈએ. Interview કોઈએ ન લીધું. મેં વિચાર્યું કે અમદાવાદ કચ્છની નજીકમાં છે. bombayમાં તો આપણે settle

થવાનાં છીએ નહીં. હોસ્ટેલ છે પણ એ પણ જૂની હતી એટલે ભાંગવાની હતી. કચ્છમાં નજીક એટલે કે મારા ક્ષેત્ર ત્યાં એકલા જ હતાં. એટલે કચ્છમાં રે'વું પડે એવું હતું. એટલે હું અમદાવાદ આવી ગયો. અમદાવાદમાં મને કે તમે અઠવાડિયામાં જોઈન કરી દ્યો. નવી ઓફિસ છે ને બધું setup તમારે કરવાનું છે. મને ત્યાં chief accountantની પોસ્ટ આપવામાં આવી. પછી બધું recruitment અમે કર્યું. મેં caprihansમાં immediate notice આપીને resign કર્યું. caprihansમાં અમારું agreement હતું કે તમે છૂટા પાડો એના ૩ મહિના પહેલા નોટીસ આપવાની. મને કે તમને ૩ મહિનાનો નોટીસ પે (pay) આપવો પડશે સામેથી. મેં કહ્યું ભલે. તો મને કે હમણાં આપવાની જરૂર નથી. તમારું બોનસ કે કાઈ આપવાનું બાકી હશે તો એની credit રાખી દઈ પછી એમાંથી કાપતા જશું. પછી વધઘટ તમે આપજો. એટલી મને છૂટ આપી. અમદાવાદ આવ્યો. ત્યાં છ મહિના કામ કર્યું. સખત કામ કર્યું ત્યાં પણ. આખા ગુજરાતમાંથી કપાસ ખરીદતા. government જે support price declare કરતાં એ priceએ. સવારે ૯ વાગ્યે હું આવતો અને રાતના ૯ વાગ્યે ઘરે પો'ચતો.

પછી મેં વિચાર કર્યો જો હું અહિયાં રહીશ તો ક્ષેત્ર તો મારા ત્યાં છે. મેં ઘણું વિચાર્યું, મનોમંથન કર્યું, છેલ્લી બાકી મેં decide કર્યું મારે practice જ કરવી છે. કચ્છમાં જઈશ. મહિનામાં ૫૦૦થી ઓછા કમાઈશ તો પણ ચાલશે. એ વખતે એમાં maintain થઈ જતું માણસોનું. મેં નક્કી કર્યું અહિયાં પણ રાજીનામું આપી દઉં અને કચ્છમાં જાઉં. મેં રાજીનામું આપ્યું તો એ લોકોએ લીધું જ નહીં. એના directors bombay થી આવ્યાં મને કે Mr. Patel તમે regret કરશો. આ public sector કંપની છે, ઈન્ડિયાની 7th largest કંપની હતી. મને કે તમે હજી વિચારો નિરાંતે. મેં કીધું હવે વિચારી લીધું છે, હું છોડવાનો છું અને કચ્છ જવાનો છું. મને કે તમે કચ્છમાં જાઓ છો તો ત્યાં કરશો શું? તમને ત્રણ મહિનાનો સમય આપીએ છીએ, ત્યાં ન ફાવે તો અહિયાં પાછા આવી જજો. મેં કીધું એવો પ્રશ્ન જ ઉભો નહિ થાય.

પછી અહિયાં આવ્યો ને set થયો. આપણાં instituteનાં Ethicsમાં હું બહુ માનતો. સખત ફોલો કરતો હું. આપણાં Ethics પ્રમાણે હતું કે business માંગવી નહીં. કોઈની પાસે માંગતો નહીં, client મારી પાસે આવે તો જ કામ કરતો. અમારી સંસ્થા પણ ઘણી છે, પણ ક્યારેય મેં કામ માંગ્યું નથી. અહિયાં ઘણું કામ ટ્રસ્ટોનું હતું. Income Tax Return હોય, પણ બીજું કાંઈ હતું નહીં. એ વખતે કચ્છમાં ચાર CA હતાં. એક ઈશ્વરભાઈ, મહેશભાઈ અંજરિયા, ડી. એલ. વેગડ અને ગાંધીધામમાં એક લાલકા અને હું પાંચમો. શરૂઆતમાં તો મારી પાસે કાંઈ business જ ન'તો. પે'લાં ચાર વર્ષના મારા return ભરતો ને મને એમ થાય કે કાઈક status દેખાય. ચોથા વર્ષના અંતે મારી ૪૦૦૦ રૂપિયા આવક હતી. ત્યારે income taxનો slab ૫૦૦૦ રૂપિયા હતો. પણ છતાંય કામ ક્યારેય માંગતો નહીં. મારા ક્ષેત્ર કોઈ દિવસ પૂછતા નહીં કે શું કમાય છે? એમણે જોયું કે આ મારા માટે અહિયાં રહ્યો છે. મને સપોર્ટ કરવાં. પછી તો આસ્તે – આસ્તે લોકો આવતાં ગયાં. મારી પાસે શરૂઆતમાં એક મોટી firm આવી, હું એને કે'તો કે હું તો નવો છું, તમે મને તમારું taxનું કામ સોંપશો? તો કે નવા છો તો કાંઈ વાંધો નહીં કામ તો તમારે ને તમારે જ કરવાનું છે. પછી બહુ gradually practice develop થઈ. પણ practice develop કરવી એ વખતે બહુ difficult કામ હતું. પછી મેં વિચાર્યું કે કાઈક સપોર્ટ income તો હોવી જોઈએને. એટલે મેં commerce કોલેજમાં part-time lecturer તરીકે application કરી. એ વખતે ૨૦૦ રૂપિયા પગાર મળતો part-time lecturer ને અને ૪૦ રૂપિયા travelling allowance મળતું. commerce કોલેજમાં ૪ વર્ષ રયો હું. અઠવાડિયાના ૩ દિવસ જતો. રોજના બે પીરિયડ લેતો. ત્યારે હું સામત્રા રે'તો. ભૂજમાં ન'તો. બસમાં આવતો. ત્યાંના પ્રોફેસરો મને કે'કે તમે મુકો નહીં તમારા પીરિયડ અમે લેશું. તમે અઠવાડિયામાં કો'ક વાર આવશો તો ચાલશે. નહીં મેં કીધું એ બરાબર નથી. હું કામ નાં કરતો હોઉં ને એમ ને એમ તમે મારા પીરિયડ લો એ બરાબર નથી. એટલે છોડી દીધી.

એ વખતે ઘણાં બધાં પ્રલોભનો આવ્યાં'તા. ત્યારે હું બહુ ethicsમાં માનતો. તમે practice કરતાં હોવ તો કોઈ business નાં કરી શકો. સિવાય કે family business હોયને એમાં તમે sleeping partner માં add થઈ શકો. મારી પાસે ઘણાં બધાં આવ્યાં insurance વાળા (insurance agents) ને કે'તાં તમને અમારી agency આપીએ. મેં કીધું કે હું નાં લઈ શકું. તો એ કે તમારી wife કે બીજા કો'કનાં નામે લ્યો. મેં કીધું એ કામ હું નાં કરું. એ ખોટું છે. પછી બીજા small saving scheme એ આવ્યાં, મને કે આમાં agent થઈ જાવ, એમાં એ commission ૨% મળતું. સારી આવક થશે. મેં કીધું એ પણ હું નાં લઉં. છતાંય પછી મનને તો પ્રલોભન થયું કે, લઈ લઈએ.wifeનાં નામે, તો આવક તો ઉભી થાય. પછી મને વિચાર આવ્યો, મેં કીધું justice આપી શકીશ હું clientને? કારણકે client આવશે તો હું જે મારી પાસે agency હશે એનામાં જ હું એને invest કરવાં કહીશ કે જેનાથી મારી આવક માં વધારો થાય.

શરૂઆતમાં તો income tax ઓફિસમાં જતાં તો એ ઓફિસરો પણ દાદ ન દે. એ junior માણસો છેને એવું કહી હંમેશા ignore કરતાં. ત્યારથી શીખ્યો છું કે, નવા આવનારને આપણે હંમેશા પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ. કેટલું difficult છે એ મને ત્યારે ખબર પડી. પછી તો ખબર પડી કે એ લોકોને તો આપણાં કરતાં knowledge ઓછું છે. આસ્તે – આસ્તે કરીને ઓફિસરોને પણ મારું કામ પસંદ આવવા લાગ્યું. એ લોકો બીજાને recommend કરતાંકે તમને તમારું કામ બરાબર રાખવું હોય તો એમની પાસે જાઓ. પણ એક નક્કી કર્યું તું કે ક્યાંય એક રૂપિયો આપવો નહીં. છેલ્લે એના કારણે ક્યારેક client ને પણ કેવું પડે કે આ તારું કામ મારાથી નહીં થાય. બીજા પાસે કરાવી લે, તારું કામ થશે એનાથી હું રાજી છું.

પછી Tax Auditનો નિયમ આવ્યો. ત્યારે પણ Returns submit કરવાનું ન'તું આવ્યું. રિપોર્ટ તમારે ૩૦ સપ્ટેમ્બર પે'લાં સહી કરી દેવી પડે. return ભરવાનું time extend પણ થઈ શકે. મોટા ભાગના CA પાછળથી સહી કરતાં ને આગળની તારીખ નાખી દેતા. એક audit માં મેં client ને late fees ભારવડાવી. એમાં આપણો પણ વાંક ન'તો, client જ પોતે data late આપી ગયો. મેં એને ચોખ્ખું કીધું હતું કે ઓછામાં ઓછા ૧૫ થી ૨૦ દિવસ તો જોઈશે મને audit પૂરું કરવાં માટે. એમ ને એમ હું નહીં કરું. અને જે દિવસે audit report સહી કરીશ એ જ તારીખ હું નાખીશ. મેં પાછળની તારીખ નાખી અને પેનલ્ટીની notice આવી. પેનલ્ટી પણ ૪૦,૦૦૦ અને ૮૦,૦૦૦ રૂપિયાની આવી. એની appeal કરી અમે. Appeal કરી તો એકે એવા case જ ન'તાં. Appealant officerએ મને કહ્યું કે, તમે late audit report sign કર્યો છે તો પેનલ્ટી તો લાગશે જ. મેં કીધું જો હું કરી શકતો'તો pre-date પણ મેં નથી કરી. અને આમાં reasonable cause છે. મારી પાસે ચોપડા audit કરવાં માટે જ late આવ્યાં'તાં. client ને બોલાવ્યાં. તો એને કહ્યું કે અમારો accountant છૂટો થઈ ગયો હતો. અમારી પાસે કોઈ હતું નહીં એટલે ચોપડા તૈયાર કરવામાં ટાઈમ લાગી ગયું. અને appealant officer એ allow કરી. પેનલ્ટી માફ કરી. મને તો હતું જ કે client કાલે ને કાલે મને મૂકીને ભાગી જવાનો. પણ એના પછી છાપ બંધાતી ગઈ મારા વ્યક્તિત્વ વિશેની. મને ખબર ન'તી પણ આવા તો કેટલાય મારા મિત્રો હતાં, મને કે'તાં કે તારી પાસે આવવું તો છે પણ તમે આવું બધું કરતાં નથી ને. મેં કીધું કઈ વાંધો નહીં. તમે બીજેથી કરાવો તો મારી માટે પણ સારું. મને પણ શરમાવું નહીં પડે. અને આપણો એક નિયમ હતો, સંતોષ માનવો.

પછી તો income tax officeમાં પણ એ છાપ પડી.client ને પૂછતાં કે કોણે ભર્યું છે આ return? જો મારી sign હોય તો કે'તાં કે ઠીક છે. આનું કરેલું હશે તો કઈ જોવાનું નથી, બધું બરાબર જ હશે. આ એક credit બંધાણી. officers પાસે પણ હું જતો, ત્યારે એ લોકો મારી પર બહુ વિશ્વાસ રાખતાં. એટલે મેં નક્કી કર્યું કે હું ક્યારેય officers ને ખોટું નહીં બોલું. client પોતે ગુનો કરે તો પછી આપણે શું કામ ખોટું બોલીએ?

પછી provision આવ્યું તું કે ૨૦,૦૦૦ થી ઉપરનું cash payment કરો તો તમને disallow થાય. અમારા clientનું કેવું હતું. હું જો audit reportમાં એવું કહ્યું કે એનામાં એવી કોઈ entry નથી, તો એના પર બહુ scrutiny નાં થતી. છતાં મેં લખ્યું બધું આટલા – આટલા provisionનો breach કર્યો છે. એને tax આવ્યો. મેં client ને કહ્યું અને audit પેન્ડીંગ રાખ્યુંને એને બોલાવ્યાં. client પણ એવા નીકળ્યાં કે મને કે સાહેબ તમે બીઓ છો શું કામ? સહી કરી નાખો. મને વાંધો નથી, તમે સાચું કરો છો ને. એણે tax ભર્યો એ વખતે ૩૦ થી ૪૦ હજાર વધારે. મને પોતાને દુઃખ થયું. પણ એ અડગ રહ્યો. મને આવાંએ client મળ્યાં છે.

અહિયાં એક officer હતાં. પૈસા લેતાં એ લોકો પાસેથી. પૈસા આપે એમનું કામ કરી આપતા. તો એક વાર કાંઈક અમારા client માં એક કરોડ રૂપિયાનું addition કર્યું. અને ખોટું હતું સાવ. partyએ શું કર્યું તું કે એમણે એક property લેવાની હતી. bank નાં account માંથી cash ઉપાડી એટલી ફેબ્રુઆરીમાં. પછી અપ્રિલનાં શરૂઆતમાં જ્યારે deal final થઈ ત્યારે bank થી payment કર્યું એટલે રોકડ પછી bank માં જમા કરાવી નાખી. એટલે એ લોકો એ cash credit ની notice આપી. એમને સમજાવ્યા પણ માન્યા નહીં. એટલે અમે રજૂઆત કરવાં ગયાં. ત્યાં deputy commissionerની સખત ઝાટકણી કાઢી. અને ઉપરના લેવલમાં ફરિયાદ કરી. ત્યાં જે joint commissioner હતાં એને સાંભળ્યું. મેં કીધું તમારે જો addition કરવું હોય તો show cause notice આપવી જોઈએ. Assessment final કરતી વખતે officer ને કાંઈક વધારો કરવો છે income માં તો 'he should issue a show cause notice' તમારે કઈ reason આપવા હોય addition ન કરવાં માટે માટે. એને એવું નથી કર્યું. અમારી પાસે બધા documentation છે. એટલે joint commissioner એ કીધું કે તમે બરાબર છો. એટલે અમને સપોર્ટ મળી ગયો. મેં કીધું એ તો ઠીક છે પણ તમે ઓર્ડર કરી નાખ્યો છે તો હવે શું થશે? અમારી પાસે પૈસા નથી. appeal ચાલે ત્યાં સુધી તો પૈસા ભરવાં. પછી એ officerએ જ કીધું હું તમને stay આપી દઉં અને જ્યાં સુધી appeal નહીં ચાલે ત્યાં સુધી demand નહીં કરું. Appeal ચાલી અને અમે case જીતી પણ ગયાં. પણ એ officerને ધડો મળી ગયો.

બીજા એક officer હતાં. સરદારજી કરીને. આખું કચ્છ ત્રાસી ગયું તું. એ બધા પાસેથી પૈસા જ માંગતો. અમારે ત્યાં foreign જતાં ને માણસો, તો એમણે foreign passport અને tax clearance certificate લેવું પડતું. હવે, અમે એમની પાસે થી ૫૦૦ રૂપિયા લેતા. Affidavit કરવી પડતી ને થોડોક ખર્ચો હોય. tax clearance certificate આપતાં એ officer હતાં નહીં એટલે એના ચાર્જમાં હતાં સરદારજી. એની પાસે જવું પડતું, એ કરે નહીં. એટલે partyની જવામાં late થાય. હું ગયો એની પાસે અને કહ્યું કે આ party ને જાઉં છે અને તમે આનામાં એટલો સમય ન લગાવી શકો. તો મને કે Mr. Patel તમે કેટલું લ્યો છો. તો મેં કહ્યું આમાં અમે ૫૦૦ રૂપિયા લઈ. મને કે તમે ૫૦૦ રૂપિયા શું કામ લો છો? તમારે ૧૦૦૦ લેવાં જોઈએ. મેં કીધું શું કામ? થોડાક તમારે અમને અપવા જોઈએ. તમે પણ કામાઓ અને અમે પણ કમાઈએ. એટલે મારો મગજ ગયો. મેં કીધું તમે કેવાં શું માંગો છો? client પાસેથી હું તમને પૈસા અપવા માટે વધારે પૈસા લઉં? નહીં લઉં, કારણ કે હું જાણું છું કે મારું કામ આટલું જ છે. મને આમાં બહુ મહેનત નથી પડી, નહીં લઉં. મેં કહ્યું હું ફરિયાદ કરીશ. પછી તો ઠંડો પડ્યો ને કહ્યું કે નહીં નહીં એક કામ કરો હું તમારું સહી કરી દઉં છું. એને પણ ધડ મળી. છેલ્લી બાકી તો એની સામે ફરિયાદ થઈ ને he was suspended. એટલે આ ઓફિસરો ગણે કે આનું કામ ખોટું નહીં હોય. આ credit મારી મારે મોટી વસ્તુ છે. માણસને નામ છે ને એ બનાવતાં ટાઈમ લાગે. આજની તારીખે મારી આવક બહુ નથી, પણ તમારું એક નામ છે આપણે એનો સંતોષ છે.

સાથે અમારું social work પણ ચાલતું. પણ કોઈ દિવસ મેં practiceને ને social work ને સાંકડી નથી. હું ક્યારેય social જગ્યાએ CAની ઓળખાણ આપતો જ નથી. social work પર હું ખાલી રામજીભાઈ પટેલ જ હોઉં છું. અમારી હોસ્પિટલ છે, સ્કૂલો છે. એ બધી બનાવી એમાં હું chairman હતો. funding કરતાં. આજની તારીખમાં CA લોકોને એવી માન્યતા છે કે આમની પાસે તો પૈસા વાળા કેટલાય આવે છે. મેં કીધું જેટલા કરોડપતિઓ અમારા સંબંધમાં છે એમાંથી કોઈ મારો client નથી. એની પાસેથી મેં આજની તારીખમાં કોઈ પૈસો કમાણો નથી કે નથી કમાવાની ઈચ્છા રાખતો. કારણ કે મારો social સંબંધનો હું ઉપયોગ કરું એ ખોટું કે'વાય. કોઈ social activity કરતાં હો તો એનાથી તમારા profession ને ફાયદો થશે એવી આશા રાખો નહીં. એ બંનેને સાંકળો નહીં. compulsory નથી ને સેવા કરવી. કોણ કે છે કે સેવા કરો? કામ કરો ને પૈસા કમાઓ. તમે સામે voluntary આવ્યાં છો. social work એ કઈ steping stone નથી professionનો. તમે કોઈ પણ સંસ્થાના હોદા પર છો તો એ સમજી લો કે એ પબ્લિકનું છે. તમે ખાલી એક કાર્યકર તરીકે છો અને દાખલો તમને બેસાડવાનો છે. જો હું જ નિયમો નું પાલન નહિ કરું તો બીજા મારું પણ અનુકરણ નહીં કરે.

મારી દીકરી છે M.com કરી લીધું એટલે મહિલા કોલેજ વાળા એ કીધું કે એને મુકો, કોલેજમા lecturer તરીકે. પછી lecturer તરીકે નિમણૂક થઈ અને હું ક્યાંક ગયો'તો વિદેશ અમારી સંસ્થાના funding માટે. તો કોલેજનાં પ્રિન્સિપાલે કીધું કે તું M.com થઈ છો તો CA જોઈન કરી લેને. એને તો registration કરાવી લીધું, articleshipનું પણ. મને ખબર જ ન'તી. હું આવ્યો ને મને કીધું તો મેં કીધું કે coaching નહીં મળે કોઈ. કોઈ દિવસ મને પૂછતી પણ નહીં. Inter CAનું result આવ્યું. મને ગાંધીધામથી ફોન આવ્યો કે congratulations! તમારી daughter pass થઈ ગઈ છે first trialમાં. મને તો નવાઈ લાગી. પછી finalની તૈયારી કરી અને exam આપી. મને તો આશા હતી જ નઈ. final પણ first trialમાં pass થઈ ગઈ. મને સમાચાર બીજા જ આપે. હું શું કામ ન'તો ઈચ્છતો કે મારી દીકરી CA કરે એ હું કહું, મેં આ જોયું'તું આ profession છે ને એ બહુ ગંદું થઈ ગયું છે હવે. ગળાકાપ હરીફાઈ છે. આજના tax consultant junior CAને રાખતાં ખાલી audit report sign કરવાં માટે.

શરૂઆતમાં tax audit આવ્યું ત્યારે મારી પાસે આવતાં tax consultant મને કે અમારા audit તમે કરી દેજો. મેં કીધું મારી એક શરત છે કે હું client પાસેથી ખુલાસા લઈશ, મને જોઈતા હશે તો. આતો આપણે માફક નાં આવે એમ કહી ને જતાં રહ્યાં. Independance આપણું જે કહીએ ને એ independance નથી રે'તું આપણું (CAનું). clientનું હિત નાં જોખમાય એ આપણે જોવાનું છે. પણ કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરીને, ખોટું certification આપીએ એ પણ યોગ્ય નથી. એને કે'વું જોઈએ એકવાર આપણે કે'શું એટલે ખોટું લાગશે પણ પછી માની જશે. પણ આ તમને long run pay કરે., પણ main વસ્તુ તમારે સંતોષ હોવો જોઈએ ને difficult છે young માણસો માટે. ઘણાં બધા પ્રલોભનો આવે.

અમારે તો sydenhamમાં મોટું સુખ હતું કે bombay માં best Chartered Accountant part time અમારા lecture લેવાં આવતાં. Bansi Mehta, G.P. Kapadiya, S.V. Ghataliya, C.C. Chowksi, palkhiwala બધાં જ expert. એટલે એમની પાસેથી જાણવાનું મળ્યું. કે'વાનો મતલબ કે એ વખતે હતાં ethics એમ. governmentનો trust હતો બહુ. Instituteને દરેક વસ્તુમાં પૂછતાં એ લોકો અને recommendation લેતાં. પણ આસ્તે – આસ્તે councilમાં બધે એટલો ફેરફાર થતો ગયો. members બીજા આવતાં ગયા. આજની તારીખમાં મને દુ:ખ થાય છે કે capable માણસો નથી આવતાં એનામાં. અને પોતાનું હિત લેવાં માટે councilમાં જાય છે. નરેન્દ્ર મોદીએ તો જાહેરમાં કહ્યું છે કે ચોરી કરવામાં હેલ્પ આ CA લોકો જ કરે છે. government નું

trust ઓછું થઈ ગયું છે. આજે institute નું માનની નથી. Regulator બેસાડ્યા છે આજે institute ઉપર. આ position થઈ ગઈ છે આજે.

Instituteનાં માણસો આવે ચૂંટણી આવે ત્યારે. હું કઉ કે આતો અમારા સમયે ન'તું. તમે આવ્યાં છો તો તમને કઉ છું કે તમે આ institute માં રજૂઆત નથી કરતાં. હમણાં જાગૃતે જોરદાર રજૂઆત કરી કે તમે member કોઈ ફરિયાદ કરે તો government ની વકીલાત કેમ કરો છો? તમે એને સાંભળો અને જે મુશ્કેલી છે એની government સામે રજૂઆત કરો. તમે એની વકીલાત કરો છો. તમે એના વકીલ છો? એટલા માટે તમને બેસાડ્યા છે?

૧૯૪૯ માં institute શરૂ થઈ અને હું ૧૯૭૧ માં pass થયો. ત્યાં સુધી ૧૨૯૩૬ જણા જ ખાલી CA થયાં'તા આખા indiaમાંથી. એમાં lady member તો તમે ગણો એટલી પાંચ થી છ જ હતી. એ પછી વધતા ગયા અને student પણ વધતા ગયા. અને હું કબૂલ કરું છું કે, આજના student પર બોજો બહુ છે. knowledge ઘણું બધું લાદવામાં આવ્યું છે એના પર. હું ગેરંટી થી કહું કે આજની તારીખે કેટલાય senior CA પરિક્ષા આપે તો fail થાય. બીજું કે knowledge update કરતાં રે'વાનું. વાંચન તો કરવાનું જ. practice કરતાં હોય એને તો ખાસ વાંચવાનું જ. અડધો સમય તમારે વાંચવાનું. વાંચશો તો બીજાથી આગળ રહી શકશો. બીજું એ કે'વાનું કે તમે તમારું ધ્યેય ન ભૂલી જાઓ. જે ભણ્યા છોને એના પર societyએ વિશ્વાસ મૂક્યો છે. government પણ શું કામ CAને આપે છે. તમે જ ખોટું કરો તો? બીજા profession જુદા છે. CAનું respect છે. લોકો તમારી પર વિશ્વાસ મુકે ને તમે ખોટું કરો ને એ બાબત તમે લોકોને દગો દીધો કે'વાય.

કમ્પ્યુટર ન'તાં. અમે bankમાં audit કરવાં જતાં. Statutory Audit હતાં. ત્યારે એની Day Book હોય બધી. એમાં અમારે એક – એક દિવસના transactions ૧૦ ledger હોય એ દસે દસ ledgerનાં ટોટલ કરવાં પડતા. એના main ledger ને subsidiary ledger સાથે. એટલું કામ બધું manually કરવું પડતું. કચ્છમાં કમ્પ્યુટર ૧૯૮૨માં આવ્યાં'તા. કમ્પ્યુટર એટલે અમે ચાર જણા એ ભાગીદારીમાં એક કમ્પ્યુટર લીધું. નીતિનભાઈ, લક્ષ્મીકાંતભાઈ, પ્રફુલ ઠક્કર અને મેં. લક્ષ્મીકાંતભાઈની office એ રાખ્યું. અમે ત્યાં શીખવા જતાં. ત્યારે training કે એવું બીજું કંઈ હતું નહીં. એની capacity કેટલી? ૪ MBની. floppy disc જતી. hard disc વાળું ન'તું. windows ન'તું આવ્યું. પછી તો વધતું ગયું ધીમે ધીમે. હવે તો ઘણું બધું કામ ઓછું થઈ ગયું છે. manual accounting workમાં. એક જ વસ્તુ કે કામ માં ચીવટ રાખવાની. perfectionથી કામ કરવાનું. client ની છે ને નાની સરખી ભૂલ આપણાથી ન થાય એ જોવાનું રે. એ તમને ભવિષ્યમાં કામ લાગશે.

client સાથે નિખાલસથી વર્તો. નાં થાય તો સાચી સલાહ આપો. આપણું કામ સલાહ આપવાનું છે. force કરવાનું નથી. સાચી સલાહ આપશો તો તમને કોઈ રંજ નહીં થાય. ખોટું કદાચ એ કે'શે કે હું લડી લઈશ તો એને લડવા દો. પણ આપણે એને સાચી સલાહ આપવી એને ગમે કે ન ગમે.

મેં જીવનમાં અમુક નીતિ નક્કી કરેલી છે. મારો નિયમ છે કે કોઈને છેતરવું નહીં. કોઈનું કાઈ પડાવું નહીં. અને બીજા આગળ વધતા હોય તો રાજી થવું. ઘણાં CA આગળ વધે છે. રમેશભાઈ મારા કરતાં ઘણાં આગળ વધી ગયા છે. હું રાજી થાઉં છું. એ મારા article હતાં. એક જ કહીએ કે CA profession નું નામ ક્યાંય ખરાબ ન કરતાં. તો આપણે દુઃખ થાય.

ઘણી વાર તમે નીતિથી આગળ ચાલો તો મુશ્કેલી આવે, રહી જાવ તમે પાછળ, વેદિયા ગણાવ. તમને કોઈ સાથે નાં આપે. તમે નક્કી કરો કે પૈસા વધુ કમાવા છે ગમે તેમ કરીને તો એ કરો છો. ઠીક છે તમે જે કરો તે પણ આપણા મન ને સંતોષ હોવો જોઈએ કે મેં કંઈ ખોટું નથી કર્યુંને? હું મારા profession ને સંપૂર્ણ વફાદાર રહ્યો છું કે નહીં એ જ

આપણે જોવાનું. બાકી તો આજે દુનિયામાં એવું છે કે થોડુક જતું કર્યા સિવાય તમારું કાંઈ ચાલવાનું નથી. હું મારી રીતે માણસની તુલના કેમ કરું છું, આપણે છે ને આપણી કક્ષા સુધી બધાને વિચારવું નહીં કે એ હું કરું છું એમ જ કરે. એ સામાન્ય માણસ છે ક્યાંક પ્રલોભનો આવે તો આપણે જતું કરવું જોઈએ. overall તો બરાબર કરે છે ને. નહીં તો આ દુનિયામાં આગળ ન વધી શકાય. અહીં એવું નથી કે નીતિ વાળા હોય એ જ સફળ થાય. ગુંડાઓ આજે રાજ કરે છે. ખોટું કરતાં હોય એ જીવી જાય છે અને બહુ પૈસા છે. તમે જુઓ નેતાઓ કેવા છે? એ બધા એવાં જ છે.

હું જ્યારે CA થયો ને તો મારા બોસ પાસે મળવા ગયો. M.P. Chitaleને. મેં કીધું સર હવે CA ક્લિયર થઈ ગયું છે. આગળ શું કરું? practice કરવાનું વિચારું છું. મને કે young man તમે practice કરશો તો સાથે તમારી પાસે સમય હશે. તમે reading કરો. કોઈ પણ વસ્તુની deepમાં જાઓ.

મારી પાસે આજની તારીખમાં કોઈ સલાહ લેવાં આવે, તો હું એને સીધેસીધી સલાહ નથી આપતો. એની શું પ્રોબ્લેમ એ જાણી પછી એને કહી કે હું જોઈ રાખીશ. પછી એના માટે કેટલાય section refer કરું. તો એમાં આપણું જ્ઞાન વધે છે. પછી બીજી વાર આવે ત્યારે સલાહ આપું છું. તમે પોતે sure હો તો જ સલાહ આપો.

Reading મેં બહુ કર્યું છે. મારે અમદાવાદ બહુ જવું પડતું. અમદાવાદ મેં કોઈ એક case માટે છ વાર ધક્કા ખાધા છે tribunal સુધી. પણ મને એમાં શીખવાનું મળ્યું છે. beginning to end સુધી. ભલેને case બીજા લડતાં પણ હું સાથે રે'તો. ક્યાંક મારા case નો point છે એ રજૂઆત સમયે કોઈ બીજા જગ્યાએ divert તો નથી થતો ને.

પ્રાઈવેટ લીમીટેડ કંપનીનું formation મેં જાતે કરેલું છે. અત્યારે તો બધું online થઈ જાય છે. કંપનીનાં memorandum & article મેં બધું પોતે જાતે તૈયાર કર્યું છે. અતઃ થી ઈતિ સુધી બધી processમાંથી પસાર થયો છું. મારી પાસે ઘણી બધી બૂકો છે. જેમ કે ડીડ કેમ ડ્રાફ્ટ કરવાં. આજની તારીખે પણ કોઈ હું ડીડ ડ્રાફ્ટ કરતો હોઉં તો જોઉં legally કે કોઈ વાક્યની રચનામાં કાંઈ ખોટું તો નથીને. even is કે a ની mistake હોય તો મને નાં ગમે. સુધારો. Presentation બરાબર હોવું જોઈએ. ચાલી જાય પણ perfection હોવું જોઈએ ત્યાં સુધી તમને સંતોષ નાં થવો જોઈએ. CA તરીકે ની તમારી image છે એને જાળવી રાખવી જોઈએ.

વાંચવાથી મને ઘણો ફાયદો થયો છે. મારી પોતાની ખામીઓ છે, ત્રુટીઓ છે એનો ખ્યાલ આવ્યો. મેં ઘણું શિષ્ટ વાંચન કરેલું છે. મહાત્મા ગાંધીજી, સરદાર પટેલ બીજા મોટા મહાપુરુષોનાં મોટા મોટા volumes વાંચ્યા છે, ભલે વાર લાગે. Englishમાં પણ મેં ઘણું વાંચ્યું છે. હું તો studentsને કઉં છું કે english language જો સુધારવી હોય તો reading કરો. You go reading & practice it. હું તો કહું છું કે Times of India રોજ વાંચો તમે. આજે વાંચશો, કાલે વાંચશો, રોજ થોડું થોડું વાંચશો તો તમને ધીમે ધીમે સમજાતું જશે. હું જ્યારે bombay માં હતો ત્યારે એક દિવાળી વેકેશન પર ઘરે ન'તો આવ્યો. ત્યારે મેં એક મહિનામાં ૩૦ બૂકો વાંચી હતી library માંથી.

મેં કેન્યામાં કનૈયાલાલ મુનશી, રમણલાલ દેસાઈ આ બધાને ત્યાં વાંચ્યા છે. મેં ઘણી જગ્યાએ teachers અને professor નાં recruitment માટે ઘણાં interview લીધાં છે. મેં એક teacherનાં interviewમાં પૂછ્યું કે તમે સાહિત્યમાં શું વાંચ્યું છે? તો એ કે ગુલચંદ નંદા. મેં કીધું એ સાહિત્ય નથી. સાહિત્ય કયો. મુનશી નાં પુસ્તકો વાંચ્યા છે? તો કે નાં. નામ સાંભળ્યું છે. એટલે reading આજે આટલું ઓછું છે. હું તમને બધાને પણ કઉં છું કે વાંચજો. reading બહુ મહત્વનું છે. વાંચવાથી બહુ knowledge આવે. તમારું કુંઠમંડિત બુદ્ધિ છે ને એ બહુ વિશાળ થાય. તમારા વિચાર છે ને એ બીજા કોઈ પર લાદો નહીં. બીજાનાં વિચારને પણ સમજો. પોતાના વિચાર રજૂ કરવાનો હક બધાનો છે.

હું હંમેશા માનું છું કે નબળા (ગરીબ) વિદ્યાર્થીઓ ભણવા જોઈએ. સ્કૂલોમાં ફી વધારાનો હું સખત વિરોધી છું. બને ત્યાં સુધી તો હું મફત (free) educationમાં માનું છું. છોકરીઓનાં ભણતરનું અમારી communityમાં બહુ નોંતું. અમે કન્યા સંસ્કારધામ શરુ કરીને revolutionary પરિવર્તન આણ્યું છે આજે. કચ્છની જેટલી હોસ્ટેલો છે છોકરીઓ માટે બધી પાછળ થી શરુ થઈ. આ એક ક્રાંતિ આવી છે કે આજે એટલી બધી દીકરીઓ ભણે છે અને આજે આટલી બધી દીકરીઓ CA થાય છે મને આનંદ થાય છે. અમારા પટેલ community માંથી અખા કચ્છમાંથી પાંચ જેટલી છોકરીઓ જ ભણતી હાઈસ્કૂલમાં. એટલે મેં ઝુંબેશ કરી કે શું કામ ન ભણે? એટલે અમે કન્યા સંસ્કારધામ શરુ કર્યું. ૨૮ છોકરીઓ દાખલ કરીને અમે શરૂઆત કરી.કારણ કે ગામડા માંથી કોઈ માં – બાપ મુકવા તૈયાર નાં થાય. ઘર થી એટલે દુર મુકવા અને ત્યાં એની કોણ સંભાળ લે. તો અમે બધાએ પોતાની દીકરીઓને દાખલ કરી. મારી ત્રણેય દીકરીઓ અહી જ ભણી છે. પછી ધીમે ધીમે લોકો ને વિશ્વાસ આવ્યો કે આ લોકો પોતાની દીકરીઓ ને ભણાવે છે ને પોતે જ સંચાલન કરે છે તો સારું જ કરશે. આજે ઘણી બધી દીકરીઓ ભણી છેને સારી સારી જગ્યાએ જોબ કરે છે.

મારું એક જ mission હતું કે girls ભણવી જોઈએ. હું social activityમાં બીજી કોઈ નહીં પણ સમાજ નાં જ કામ કરતો. Rotary વાળા મને ઘણી વાર કેતાકે એમાં member થાવું. પણ હું કે'તો કે માણસે છે ને પેલા પોતાની જાત ને સુધારવી જોઈએ. પોતાની કોમ ને સુધારવી જોઈએ. અને એ તમે નહીં કરો તો કોણ કરશે? એના પછી તમે આગળ જાઓ.દુનિયાની વાતો કરીને તમારા પોતાના જ ઘરમાં ઠેકાણું ન હોય તો એનો કઈ મતલબ નથી. ને મારા કોઈ વખાણ કરે એ મને બિલકુલ પસંદ નથી. એમાં પણ છાપાઓમાં ફોટા આપે એનાથી તો મને સખત નફરત છે. જે હોય એનાથી વધુ પડતું અતિશયોક્તિ કરીને દેખાડે. એટલે મેં તો નાં જ પાડી છે મને પૂછ્યા વગર મારા ફોટા છાપાઓમાં નહીં આપવાનાં.

Mahabharat and Auditing

CA. Chunauti H. Dholakia
B. Com., FCA, DISA (ICAI)

There is one famous quote from the epic Mahabharat “*whatever is here, may be found elsewhere, what is not cannot be found anywhere else*”. Mahabharat is an all encompassing epic, It is not just the story of war, but it includes stories of right, wrong, loyalty, jealousy, deceit, knowledge, peace and miracles. It covers values, ethics, morality, honesty and above all it covers auditing principles too. In fact, not only Bhagwad Gita, but whole Mahabharat epic is the sea of knowledge.

CA profession has undergone significant transformation. Expectations from auditing profession have been dramatically changed. Code of Ethics sets clear expectations and principles to guide professionals and it is mandatory to follow Code of Ethics by all CA professionals. But unfortunately some violations of it are also observed. Hence it is the need of hour to reinstall ethical principles in auditing professionals with the help of stories of an epic. Some of auditing principles with the example of story of Mahabharat is discussed hereunder.

Integrity:

Integrity is one of the fundamental principles of Code of Ethics. A very meaningful line, which is mentioned eleven times in Mahabharat is “Yato Dharmastato Jayah”. Meaning thereby, where there is Dharma, there is victory. The ultimate victory will be that of righteous. In the wars of Kurukshetra, Pandavas are ultimately victorious, as they followed Dharma, i.e. righteousness. Meaning of one verse of Mahabharat is that “Perform your work in a way that at the time of enjoying its result, you will have an opportunity, not a problem”.

Dharma of an auditor is to perform audit with integrity. As per the Code of Ethics, an auditor should be straight forward and honest when raising concerns about a position taken by a client and should seek further evidence to address the concerns about statements which might be materially false or misleading.

Hence if the auditor becomes sincere in his approach and performs his Dharma (duty) independently without attachment, without fear and without external pressure and report only the truth to the stakeholders, he will gain better trust of stakeholders, and it will be his ultimate victory.

Objectivity:

Code of Ethics specifies that while performing an audit, an auditor should be both be, and appears to be free of any interest, which might be regarded as incompatible with objectivity. An auditor should not compromise his professional judgments because of bias, conflict of interest or undue influence of others. How an auditor should remain objective in all circumstances is explained in Mahabharat in the incidence of Yaksha Prashana.

In Van Parva of Mahabharat, it is mentioned that one day, while living in exile (Agyatvas) all Pandavas were very thirsty. So except Yudhisthir, one by one all Pandavas, attempted to drink water from a lake. But when they went near the lake to fetch some water, they heard a voice of Yaksha. He asked them to answer his questions before drinking water and also asked that if they will not answer, they will be dead. Four Pandavas were ignored the voice and drank the water. So they were dead. At last, Yudhisthir came to seek his brothers. Yaksha asked the same thing to Yudhisthir. He agreed to answer the questions. In fact, all questions and answers were precise, beautiful and embedded with deep wisdom and philosophy. They are very relevant in understanding ethics also. Being satisfied with the answers given by Yudhisthir, Yaksha offered him to give one life back out of his four brothers and asked Yudhisthir to choose from his brothers. Yudhisthir asked to restore Nakul's life. Yaksha asked for the reason. Yudhisthir replied that every mother needs to have a son. My mother Kunti has a living son i.e. me. So please restore life of one son of Madri. Being pleased with the unbiased mental attitude of Yudhisthir, Yaksha restored life of all Pandavas. This is the true story of objectivity. Yudhisthir remain objective even in difficult time. He was not influenced by his own interest in forming his judgment. He did not compromise his judgment because of bias.

Independence:

Code of Ethics requires that auditor should be independent subject to the audit. Independence comprises of both-independence of mind and independence in appearance. There are five threats to the independence of the auditor i.e. self interest threat, self-review threat, advocacy threat, familiarity threat and intimidation threat. Auditor is required to address the threats by eliminating or reducing them to an acceptable level. Concept of independence of auditor can be connected with the story of support of lord Krishna vs. Narayani Sena.

In the Udyog Parva of Mahabharat, it is mentioned that before starting of war, Arjun and Duryodhan visited lord Krishna at the same time to seek his support. Lord Krishna decided to help both. He said "I want to be fair and balanced. I have me on one side and my army (Narayani Sena) on the other side. But my additional condition is that I will neither fight, nor take up arms in the war. The choice is open to you both." Thus, lord Krishna had chosen to be independent from both. He had eliminated threats to his independence and given choice to both the parties in a way that both the parties can obtain his support without affecting his independence. Duryodhan had chosen the army and Arjun had intelligently chosen lord Krishna. Ultimately lord Krishna and Arjun both benefitted. This is the independence where ultimately independent auditor is benefitted.

Confidentiality:

Code of ethics requires the auditor to respect confidentiality of the information acquired as a result of professional and business relations. The auditor shall not disclose such information outside the firm without proper and specific authority unless there is a legal and professional duty or right to disclose. In deciding whether to disclose confidential information, the auditor shall consider whether the interest of any parties including third parties whose interest might be affected could be harmed, if the information will be disclosed. Moreover, the auditor shall continue to comply with the principle of confidentiality even after end of relationship between auditor and client. Best

example of confidentiality in Mahabharat is confidentiality maintained by Karna in relation to his birth.

In Udyog Parva of Mahabharat, it is mentioned that Karna discovered information about his birth. Lord Krishna asked Karna that Kunti is his biological mother and as he is eldest biological Pandavas brother, he is rightful owner to the throne. He can use this information to become a king with power over everyone. But Karna declined the offer by replying that he is bounded by bond of love of his friend Duryodhan. He made a promise to Duryodhan to fight from his side. So he will support Duryodhan. Even he asked Kunti that he will fight with Arjun. However, he promised her that he will not kill any Pandavas except Arjun. Thus Karna kept the information of his birth confidential till his death. Even at the time of final war with Arjun, he did not reveal that he is brother of Pandavas. He considered that use or disclosure of information about his birth will become harmful to the commitment made to Duryodhan.

Professional competence and due care:

In the changing time, expectation for professional competence from auditor is increased. The Code of Ethics specifies that the auditor shall have professional knowledge and skill at the level required to ensure provision of competent professional service. He shall develop and maintain the capabilities to perform competently with the professional environment. The auditor shall act in accordance with the requirement of an assignment carefully, thoroughly and on a timely basis. To increase professional competence, the auditor should identify his weaknesses and try to overcome his weaknesses in the relevant field by continuous awareness about latest developments in the relevant field. Best example to increase professional competence and how due care should be taken by the auditor is efforts made by Pandavas to increase their strength.

In the Kuruskhetra war, Kauravas had 11 Akshauhini Sena consisting 2405700 warriors and Pandavas had 7 Akshauni Sena consisting 1530900 warriors. Each Akshauni Sena had 21870 Chariots, 21870 elephants, 65650 horses and 109350 foot soldiers. Each Akshauhini Sena was divided in the ratio of 1:1:3:5. Thus

Pandavas had less wealth, resources and human strength to fight the war. But they had increased their capability to fight the war. Before starting the war, Pandavas made their SWOT analysis. When they were in exile, they concentrated on overcoming their weaknesses by gaining more strength. Hence Arjun went in search of Divyastra. Bhim got blessings from Hanuman for his increased strength and Yudhisthir acquired knowledge from various Rishis. Further, they distributed leadership. They had one leader for each Akshauhini, while Kauravas had centralized leadership. Moreover, in the war, they understood the situation thoroughly and made many timely decisions. Hence even if they had less human power, they won the war.

Professional Skepticism:

Code of Ethics requires the auditor to plan and perform an audit with professional skepticism. Professional skepticism includes being alert to information that brings into question the reliability of documents and responses to inquiries to be used as audit evidence. He shall be alert to conditions that may indicate possible misstatements due to fraud or errors. Maintaining professional skepticism throughout the audit is necessary, to reduce the risk of overlooking unusual circumstances. Story of finding good man and bad man mentioned in Mahabharat best describes importance of maintaining professional skepticism by the auditor.

Once Duryodhan asked lord Krishna, “why Yudhisthir is considered as good man and I am not?” To explain the same lord Krishna asked Duryodhan to bring one good man and asked Yudhisthir to bring a bad man. After coming back, Duryodhan said lord Krishna that he could not find any good man and Yudhisthir said that he could not find any bad man. This is supposed to be lack of professional skepticism. We tend to think and evaluate the people the way we are. Our vision is based on our thinking. Hence the auditor should not form his opinion based on his thinking, but he should make critical assessment of audit evidences to find possible misstatements or errors.

Reporting:

Reporting by the auditor should be true and fair. The auditor should report true information as per best of his knowledge and belief. He shall not conceal any fact in the reporting. Also, he should not report half truth. If qualifications of the report are not adequate to disclose the misleading or incomplete nature of the financial statements, he should not hesitate to give adverse opinion.

In the Mahabharat, reporting of war by Sanjay is the best example of true and correct reporting. Sanjay reported fearlessly to Dhritrashtra and explained the fact as they were. He did not conceal any fact or even not reported half truth. Moreover, incidence of telling half truth by Yudhishthir about death of Ashwathama explains how half truth can be harmful to both the parties.

Conclusion:

Intention of this article is not to compare the epic Mahabharat with anything. In fact, Mahabharat is relevant not only in auditing, but in every sphere of life. The intention is only to explain importance of auditing principles with the help of Mahabharat. The auditor should apply ethics from the epic Mahabharat by considering the epic as most reliable guide for auditing.

Reference:

National Women CA Member's Conference, 2021

VIRTUAL ASSESSMENT PROCEEDINGS: CHALLENGES AND WAY FORWARD

Tarjani Jagrutkumar Anjaria
CA Final

This is a transcript of the presentation that was made at the Regional Level Elocution Contest held (virtually) on 15-08-2021 by the Winner of the Bhuj Branch

What is a challenge? Everything that lies between the starting point and the goal can be a challenge. Challenges need not be a threat always; it can be an opportunity as well. If we talk about faceless assessment scheme, there are three declared objectives behind adoption of the scheme:

- 1) To make the assessment procedure more efficient
- 2) To make the assessment procedure more transparent
- 3) To have greater accountability in assessment procedure.

Path towards success is always filled with lots of challenges and hurdles we will discuss some challenges one after another with reference to faceless assessment scheme.

First and foremost challenge is regarding communication. If whole assessment procedure goes virtual, there will be a fear that the assessee will not be able to communicate what he wants to convey. The same way there will be a fear that the authority will fail to understand what the assessee has to say. There may arise chances of miscommunication and authority may fail to grasp the content of what assessee has to say.

The second key challenge is related to data. In virtual assessment procedure, the key factor on which whole adjudication depends is data only, but data itself can be a huge area of challenge for the system. Sometimes data can be too large for assessee to upload sometimes data can be too large for authority to download. Difficulties may arise due to format of uploaded data. In practice, there may be many complex business situations that give raise to complex data which needs intense interaction to understand that. Meaningful interpretation of such data may be a huge challenge for faceless scheme.

Notices in this whole virtual assessment procedure are to be served by email. There may be some circumstances where assessee's contact details are not updated on time or he does not open and check email regularly and due to this he is likely to miss a notice. In case of consultants, they should be receiving or following up on too many notices so there are high chance that they end up missing one or two notices.

Another key challenge is infrastructural challenge. Believing that every single person residing in any corner of India is in reach of internet connection is correct? There may be number of areas and persons who are not equipped with computers or internet connection. People may face hardware and software compatibility issues also. Everyone should be similar in eyes of judicial process. Is this legacy maintained here?

Virtual assessment procedure has been channelized to through multiple centers of operation. From issue of notice to final adjudication and review, there are different units to carry out different activities. Coordination between all actions of all these units will be a huge challenge. Any misstep at one stage might jeopardize the sanctity of the whole proceeding.

Further, there are some things that just can't be done virtually like investigation. If one unit will order the investigation and other unit will carry it out, there is a risk of losing the context. The unit carrying it out may not be able to read the intention and make it out under different context.

Chances of psychological block cannot be ruled out here. During the whole virtual proceeding, assessee may carry a subconscious feeling of having been deprived of natural justice! Video conferencing may not give the psychological satisfaction to the assessee similar to what in person hearing may give. Assessee is likely to carry a nagging feeling that if he had got a chance to present his case in person, he would have been better off! Let's believe once that all other challenges will get solved, but how to fight with these psychological beliefs?

Challenges on data interpretation front may swing the orders that tend to be too lenient or too harsh. Orders issued in haste may end up into more litigation. There is also huge risk of orders getting to mechanical. A pure kind human touch may get vanished from whole proceedings.

Maintaining secrecy is by far the biggest of all challenges. Keeping assessee unaware of the adjudicating authority seems comparatively easier. However how will it work if assessee is given a hearing by video conferencing? In that case, who will hear the assessee? If adjudicating authority will hear, will that not reveal the identity of assessee? From other side, is it even possible to keep the identity of assessee hidden from adjudicating authority? Even if it is possible, will that stand a judicial scrutiny? Will that come true on principle of natural justice? Can order passed without knowing the identity of assessee be called "Duly Considered" order? If secrecy is compromised, the whole purpose behind the Endeavour will get lost!

In that case, do we run the risk of giving birth to a new breed of entrepreneurs specializing in acting as a conduit between the two parties to the proceeding? Won't that be the biggest of all disappointments?

Faceless assessment scheme is a noble step to improve the current system. It is in our benefit that it gets succeeded, but it has a far way to go.

There are three pillars of the scheme

- 1) Assessee
- 2) Intermediaries
- 3) Government.

All these three have to play their role to make the scheme a success.

Assesseees just need to have patience and keep faith in the administration and system. Intermediaries are required to improve their skill set and adapt to every change quickly. At the same time, government will have to be large hearted and have to keep their eyes open. They will have to be receptive in situation of any glitches and are supposed to give positive and quick response. And biggest of all these tasks for the Government, is to build confidence in minds and hearts of the assesseees.

ભુજની ઈન્કમેટેક્સ ઓફિસ ખાતે તિરંગો લહેરાવાયો

ભુજ : શહેરમાં આઝાદીના પર્વની ઉજવણી વિવિધ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો સાથે કરાઈ હતી, જે અન્વયે ભુજની ઈન્કમેટેક્સની ઓફિસ ખાતે આઝાદીના પર્વની ઉજવણી કરાઈ હતી. આ વેળાએ એડી. કમિશ્નર સંજયકુમારે ધ્વજવંદન કરી કરી સલામી આપી હતી. જેમાં ઈન્કમેટેક્સ ઓફિસર વિષ્ણુ જે. મેઘનાની, ટેક્સ આસિ. ધનંજયકુમાર, સિનિયર ટેક્સ આસિ. પરમવીર ચક્રવર્તી, ઈન્કમેટેક્સ ઓફિસરો શૈલેષ ચૌહાણ, રાજેશ ભંડેર તથા એમ.એમ. જોષી, રાજેશકુમાર, અનુજકાન્ત, હરેશ રાઠોડ, સીએ એસો. પ્રમુખ રમેશ પિંડોરિયા, કચ્છ ઈન્કમેટેક્સ કન્સલ્ટન્ટ પ્રમુખ ભરત જોષી, માણ નગરસેવક રાજેન્દ્રસિંહ જાડેજા, ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ કચ્છ પ્રમુખ રાજેશ ભટ્ટ, વ્હાઈટ હાઉસ પબ્લિક સ્કૂલના સેક્રેટરી કે.કે. હિરાણી, ભુજ જથ્થાબંધ બજાર સમિતિના પૂર્વ પ્રમુખ મેહુલ ઠક્કર વગેરે હાજર રહ્યા હતા.

INDEPENDENCE DAY CELEBRATION

